

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző: K-y-s.
 Cím: A Jézusról szóló igazi Passio a Nemzeti Színházban
 Forrás: Nemzeti Újság

Osztályozás	
Tárgy	792
Hely	Nemzeti Színház
Idő	"1924"
Személy	

A Krisztus Jézusról szóló igazi Passio a Nemzeti Színházban

A Krisztus Jézusról szóló igazi passio, amely a Nemzeti Színház játékrövidjét az egész huszveti időszak alatt kitölti, az első igazi misztérium, amelyet magyar színpadon bemutatnak. Hofmannsthal misztériuma, amely elég hűségesen használ fel egy ó-angol misztérium-játékot vagy Eduard Stucken „Gawanja” — körülbelül ezt a két misztérium-típust ismerte eddig Reinhardt közvetítése révén a magyar közönség — lényegében modern drámai költemény, amely stilizált primitívségének raffinált hatásaival igyekszik megfogni a modern ember lelkét. A Nemzeti Színház passiójában ez a primitívség nem stilizált, hanem eredeti, természetes, maga a lényeg. A modern nézőre mégis hat nemcsak azért, mert hívő emberről a vallás legmélységesebb, legtisztultabb és legfőnsége-sebb csodáját, a megváltás, titokzatos művét eleveníti meg, hanem azért is, mert annyi benne a tisztá artisztikum, a dolgok mélyén rejülő költészet s a megrázó fenség, hogy a leg-szívárbab lélek nem nézheti benső megrendülés nélkül.

Hevesi Sándor a Nemzeti Színház nagy koncepciójú igazgatóját is bizonyára ez a két szempont vezette, mikor a Passiot színháza játékrövidjére tűzte. De alighanem felvillant előtte az a cél is, hogy azt a klasszikus programot, amelynek egyrészt a Shakespeare-ciklussal már valóra váltotta, még teljesebbé tegye. Mert a shakespearei dráma s vele együtt az egész újabbkori drámaírás a keresztény misztériumban gyökerezik. A görög dráma az idő és hely egységének szigorú művészi formát adó korlátai közé zárta a színpadot. A keresztény misztérium ezzel szemben a legteljesebb tér és időbeli korlátatlanságot biztosította a drámanak, hiszen itt az egész világmindenség a cselekmény színtere, amely az égből, a földön és a pokolban játszik, ideje pedig az idők végtelensége, mert a nagy misztériumok rendszerint a világ teremtésével kezdődnek és az utolsó ítélet napjával érnek véget. Technikájuk az egymást követő, váltakozó szintéren játszódó jelenetek gyors egymásutánja, amit a shakespearei dráma is teljesen átvett.

Hevesinek egész sereg ilyen misztérium ál-

1924. 4. 14.
 (Hely) (Idő) (Köt. v. füz.)

lott rendelkezésére. A középkor angol és főleg francia irodalma igen gazdag volt passio-játékokban, de valamennyi közt a legkötele-sebb, legteljesebb és legművészibb Arnoul Greban-nak a XV. század közepe táján készült passioja. Ez a passio a leghűségesebben tartja magát az egyház dogmatikus felfogásához s az evangéliumok előadásához, amellott azonban az egyes jelenetek hatásainak felépítésében érezteti az alkotó író költői erejét is, amellott ment azoktól a trivialisoktól s a humornak attól az alacsonyrendű fajtájától, amellyel a

középkori misztériumok legnagyobb része a szent történetek között a nyers tömeget meg-nevettetni igyekezett.

Természetesen egész terjedelmében lehetelenség lett volna előadni a közel negyven ezer páros verssorból álló Greban-passiot, amelyet egy héten át játszottak a középkori Párisban.

A Nemzeti Színház rendezése ügyesen a kin-szenvedés történeteknek legfontosabb jeleneteit vette ki a passio óriási anyagából, hatásos színpadi képekké tömörítve. A Nemzeti Színház passioját egy rendkívül hatásos és misztikus erejében egyszerű előkép vezeti be, amelyben az Üdvözítő leszáll a menny fényességéből a pokol tornácának éjszakájában gyötrődő lelkekhez. Maga a passio a jeruzsálemi bevonulással kezdődik, fontosabb stációi az utolsó vacsora, az éjjeli virrasztás a getsemáni kertben, Krisztus megcsufolása a keresztet és a golgothai jelenet, amely az isteni szeretet főnséges diadalát fonja össze a legmegrázóbb emberi tragikummal.

Osathó Kálmán odaadó, művészi csúcspontokat kereső rendezésének érdeme elsősorban, hogy az egyes képeknek vallásos és artisztikus hatása a legteljesebb harmóniába olvad és hogy az egész előadás a legteljesebb stílus-egységbe forr és olyan lenyűgöző erejű, hogy fölötte áll minden más passiojátéknak. A Nemzeti Színház művészei pedig valóságos lelki ügyökké tették, hogy az elmélyedésnek, a művészi főségnek és művészi emberformáló tehetségnek olyan hatványozott mértékével elevenítsék meg az egész játékot, amelyet ez a különleges és ünnepi feladat megkíván. Odry Krisztusa komoly tanulmány, mély átélés és nagy tehetség főnséges hatású eredménye, míg a másik szereposztásban Abonyi Géza Krisztusa a szelid, végtelen jószág, szenvedő Megváltó alakját varázsolja elénk sok dekoratív szépséggel. Csaknem ez a különbség Cs. Aczél Ilona csodálatos drámai erejű, festői megjelenésű, főnséges nagyrasszonya és Tasnády Ilona szenvedő, fájdalmas, minden lírai hangot lágyan csendítő Mártája közt. Pethes Imre démoni erejű sátánja, Gyenes Mihály arkangyala, Sugár markáns vonásokkal megformált Judása, Gál Pontius Pilátusa egyformán kimagasló alakításai a passiojátéknak. Hettyey Aranka megjelenésének és szavalatának szépségével hat. Láncozy Margit Magdolnája és Adghy Erzsébet Veronikája a biblia igazi nőalak-jait varázsolják a színpadra. Az előadást Lavotta Rezső stílusosan összeállított liturgikus zenéje kíséri a Palesztrina-kórus tagjainak közreműködésével. K-y-s.